

Snake-ørestikker af 18 karat rødguld påveret med 252 brillanter (i alt 1,05 carat pr. stk.) og London blue topas-dråber. Designet af Ole Lynggaard, Ole Lynggaard Copenhagen

*November måneds lykkesten:
Loyalitetens ro og sandhedens ild*

TOPAS

AF LONE CHRISTENSEN, AKTIV GULD

*Imperial tofarvet topas på
75 carat fra Constantin Wild*

Traditionelt står topas for ro, klogskab samt et langt liv. På rejser skulle den beskytte mod farer – og mod hjemve. Topas stammer fra det latinske Topazus eller det græske Topazios, som var det tidligere navn på øen Skt. Johns i Det Røde Hav, hvor man troede, at man fandt topas (men som med moderne gemmologi skulle vise sig at have været peridot). Ordet topas kendes fra sanskrit som tapas, der henviser til varme eller ild. På hebraisk betyder tapooz orange/appelsin.

Topas er nok mest kendt som farveløs, men findes også i blå, brune, orange, grå, gule, grønne, pink og rødlig-pink nuancer. Topas har en hårdhed på 8 på Mohs' skala, men selvom topaser er meget hårde, så kan de let brydes i stykker, og det må der tages passende hensyn til, når de skal indsættes i et smykke. De mest benyttede topaser i dag er de blå – enten "sky blue", "Swiss blue" eller "London blue".

Topas findes mange steder, for eksempel i Topaz Mountain i det vestlige Utah i USA, men også i Uralbjergene i Rusland, Sverige, Norge, Tjekkiet, Tyskland, Italien, Afghanistan, Pakistan, Sri Lanka, Japan, Mexico, Brasilien, Nigeria, Zaire, Madagaskar og i Australien.

I Brasilien kan man finde boulders, som vejer op til flere hundrede kilo. Krystaller i denne størrelse ses som regel på museer. Den største slebne topas, Eldorado, vejer 31.000 carat!

Pink imperial topas på 33 carat fra Constantin Wild

I det 19. århundrede var Ural-bjergene det vigtigste findested, og de lyserøde topaser blev navngivet Imperial Topas til ære for den russiske zar – og det var kun tilfaldt zarfamilien at bære denne sten.

Ægypterne troede, at topasen var farvet med den gyldne glød fra den store solgud, Ra. Det gjorde topasen til en eftertragtet amulet, da den beskyttede mod ødelæggelse. Romerne associerede topas med Jupiter. Grækerne troede topasen kunne forstærke bærerens styrke og gøre ham usynlig om nødvendigt. Topas er en af de ædelstene, som danner grundlaget for de tolv porte til den hellige by i det nye Jerusalem. I 2. Mosebog (28:17) nævnes topas: "I skal indsætte i fatninger med stene i fire rækker og den første række skal være en sardius, en topas og en granat, dette skal være den første række." Moderne mineraloger mener dog, at man har forvekslet peridot med topas.

Der er fundet forunderlige topaskrystaller i Sibirien, hvoraf nogle vejede op til 10 kg. British Museum i London har en klar farveløs topas på ca. 6 kg, men Field Museum i Chicago har en farveløse krystal på 41 kg! I 1965 fandt man i Ukraine en blå topas, som vejede godt 100 kg. Sachsiske topaser blev anvendt i europæiske kronjuveler, selvom topaserne ofte var blege eller svagt gulgrønne. Blandt en af de mere kendte er den store slebne farveløse "Braganza-topasen" på 1.680 carat i den portugisiske kongekrone.

Topas er et aluminiumsilikat, der består af 20 procent vand og flour. Hvis der er forholdsvis mere vand i forhold til flour i topasen, er den blå eller farveløs.